GENERALINĖS ADVOKATĖS JULIANE KOKOTT IŠVADA, pateikta 2005 m. rugsėjo 8 d. [1]

I — Įvadas

1. Ką apima sąvoka „investicinio fondo valdymas“? Toks yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo *VAT and Duties Tribunal*, Londonas, pagrindinis klausimas. Pagal Šeštąją PVM direktyvą 77/388/EEB (toliau – Šeštoji direktyva) [2] būtent su investicinių fondų valdymu susijusi veikla neapmokestinama pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM). Pagrindinės bylos šalys – *Abbey National's VAT group* investiciniai fondai ir investicinės bendrovės – siekia, kad nuo mokesčio taip pat būtų atleistos atitinkamos paslaugos, kurias teikti jie įgaliojo trečiuosius asmenis.

2. Todėl reikia išnagrinėti, ar, aiškinant PVM reglamentuojančias nuostatas, būtina atsižvelgti į 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvą 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS) [3], derinimo. Direktyva 85/611 suderina nacionalines nuostatas dėl tam tikrų investicinių fondų ir ypač pateikia fondo valdymo apibrėžimą.

3. Be to, Direktyva 85/611 numato keletą struktūrinių reikalavimų, keliamų KIAVPS, kurie svarbūs norint suprasti tokių kapitalo investavimo priemonių funkcijas ir veikimo būdą. Direktyva 85/611 iš principo numato dvi KIAVPS formas. Pirmoji – tai pagal sutarčių teisę įsteigti ir neturintys juridinio asmens statuso specialūs (investiciniai fon-

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymo derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1).

3 — OL L 375, p. 3, paskutinį kartą iš dalies pakeista 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB (OL L 145, p. 1).

dai). Jungtinėje Karalystėje šie fondai dažnai turi *unit trust* teisinį statusą[4]. Antroji – tai investicinės bendrovės, kurios buvo įsteigtos pagal įmonių teisės aktus kaip juridiniai asmenys.

4. Kadangi investicinis fondas juridinio asmens statuso neturi, jis privalo turėti valdymo įmonę, kuri vykdo jo veiklą. Tačiau investicinės bendrovės, veikiančios kaip juridiniai asmenys, neprivalo turėti atskiros valdymo įmonės ir gali pačios atlikti valdymo funkciją. Vis dėlto pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus jos turi *authorised corporate director* (*ACD*). Dažniausiai bendrovės vykdo šią funkciją ir savo struktūra yra panašios į investicinį fondą su valdymo įmone.

5. Svarbiausia fondų valdymo funkcija – tai investavimo politikos nustatymas, įskaitant sprendimų dėl konkrečių vertybinių popierių pirkimo ir pardavimo priėmimą. Be to, valdymo įmonė turi atlikti ir buhalterinės apskaitos bei sąskaitų faktūrų išrašymo funkcijas. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas klausimas, ar pastarosios veiklos sritys, kurių vykdymas perduodamas tretiesiems asmenims, gali būti atleidžiamos nuo mokesčio ir laikomos su investicinio fondo ar investicinės bendrovės valdymu susijusia veikla.

6. Kitas klausimas susijęs su depozitoriumo veiklos kvalifikavimu. Tiek investicinių fondų, tiek ir investicinių bendrovių[5] turtas turi būti patikėtas saugoti tretiesiems asmenims. *Unit trust* atveju depozitoriumo funkciją atlieka patikėtinis („trustee"). Depozitoriumo funkciją praktiškai dažniausiai atlieka bankai. Depozitoriumas vykdo valdymo bendrovės užsakymus. Be to, jis turi tam tikrų kontrolės ir dalyvavimo įgaliojimų. Ypač jis privalo kontroliuoti, kad ūkinės operacijos su depozitoriume saugomu turtu būtų tinkamai registruojamos. Dėl depozitoriumo paslaugų taip pat kyla klausimas, ar jo paslaugos gali būti laikomos investicinio fondo valdymu, kuris neapmokestinamas PVM.

4 — Jei toliau bus bendrai kalbama apie investicinius fondus, tai apima ir *unit trusts* forma įsteigtus fondus.

5 — Investicinėms bendrovėms, kurios kotiruojamos biržoje, taikomos tam tikros šios prievolės išimtys.

II — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisė*

7. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnį:

„valstybės narės atleidžia nuo mokesčio toliau nurodytą veiklą taikydamos sąlygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad atleidimas nuo mokesčio būtų teisingas ir sąžiningas ir kad būtų užkirstas kelias galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui:

<...>

d) šiuos sandorius:

<...>

3. sandorius, įskaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvarčių dokumentų, bet išskyrus skolų išieškojimą ir faktoringą;

<...>

5. sandorius, įskaitant derybas, bet išskyrus saugojimą ir valdymą, susijusius su akcijomis, turto dalimis bendrovėse ar asociacijose, įmonių obligacijomis ir kitais vertybiniais popieriais, išskyrus:

— dokumentus, nustatančius nuosavybės teisę į prekes,

— 5 straipsnio 3 dalyje nurodytas teises ar vertybinius popierius;

6. specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymą;

<...>."

vienetų biržos vertė labai nesiskirtų nuo jo grynojo turto vertės, laikomi lygiaverčiais tokiam atpirkimui ar išpirkimui.

8. Direktyvos 85/611[6] 1 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas toks investicinių fondų apibrėžimas:

3. Tokie subjektai gali būti steigiami remiantis teisės aktais arba pagal sutarčių teisę (kaip bendrieji investiciniai fondai, valdomi valdymo įmonių), arba pagal patikėjimo teisę (kaip patikėjimo fondai), arba pagal įstatus (kaip investicinės bendrovės).

„2. Šioje direktyvoje ir vadovaujantis 2 straipsniu KIAVPS (kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai) laikomi subjektai:

Šioje direktyvoje „bendrieji investiciniai fondai" taip pat apima patikėjimo fondus."

— kurių vienintelis tikslas yra pritraukto iš visuomenės kapitalo kolektyvinis investavimas į perleidžiamus vertybinius popierius ir kurie veikia vadovaudamiesi rizikos skaidymo principu, ir

9. Direktyvos 85/611 4 straipsnis nustato, kokiomis sąlygomis valstybių narių institucijos gali išduoti leidimus užsiimti KIAVPS veikla. Ypač nuostatos 2 dalyje numatyta, kad bendrasis investicinis fondas, įsteigtas pagal sutarčių teisę, privalo turėti valdymo įmonę ir atskirą depozitoriumą. Investicinė bendrovė privalo turėti tik depozitoriumą.

— kurių investiciniai vienetai savininkų pageidavimu yra tiesiogiai ar netiesiogiai atperkami ar išperkami už tų subjektų turtą. Veiksmai, kurių imasi KIAVPS, siekdamas užtikrinti, kad jo investicinių

10. Direktyvos 85/611 5 straipsnio 2 dalies antroji pastraipa nurodo šios direktyvos

6 — Bylai reikšminga 1 straipsnio redakcija buvo įvesta Direktyva 2001/108/EB (OL L 41, p. 35)

II priedą[7], kuriame yra funkcijų, kurias apima bendrųjų investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo veikla, toks nebaigtinis sąrašas:

„Kolektyvinio investicijų portfelio valdymo funkcijos:

— Investicijų valdymas

— Administravimas:

a) teisinės ir fondų valdymo apskaitos paslaugos;

b) klientų užklausos;

c) vertinimas ir kainos nustatymas (įskaitant mokestines pajamas);

d) stebėjimas, ar laikomasi reikalavimų;

e) investicinių vienetų registro tvarkymas;

f) pajamų paskirstymas;

g) investicinių vienetų emisija ir išpirkimas;

h) sutarčių sudarymas (įskaitant sertifikatų išsiuntimą);

i) įrašų laikymas.

— Prekiavimas.“

11. Pagal Direktyvos 85/611 5g straipsnį valstybės narės, esant tam tikroms sąlygoms, gali leisti valdymo įmonėms vienos ar kelių

7 — Bylai reikšminga 5 straipsnio redakcija buvo įvesta Direktyva 2001/107/EB (OL L 41, p. 20), kaip ir II priedas, į kurį čia atsižvelgiama.

savo funkcijų vykdymą perduoti tretiesiems asmenims. Ypač būtina užtikrinti, kad dėl tokio funkcijų perdavimo nenukentėtų valdymo įmonės kontrolė ir tinkamas jos funkcijų vykdymas.

12. Pagal Direktyvos 85/611 7 straipsnio 1 dalį investicinio fondo turtas turi būti patikėtas saugoti depozitoriumui. Depozitoriumo pareigos konkrečiai nustatytos 7 straipsnio 3 dalyje:

„Be to, depozitoriumas privalo:

a) užtikrinti, kad investicinių vienetų pardavimas, išleidimas, atpirkimas, išpirkimas ir panaikinimas, atliekamas patikėjimo fondo vardu arba valdymo įmonės, yra vykdomas pagal teisės aktus ir fondo taisykles;

b) užtikrinti, kad investicinių vienetų vertė būtų apskaičiuojama pagal teisės aktus ir fondo taisykles;

c) vykdyti valdymo įmonės nurodymus, jeigu šie neprieštarauja teisės aktams ar fondo taisyklėms;

d) užtikrinti, kad sandoriuose, susijusiuose su patikėjimo fondo turtu, kiekviena fondui priklausanti suma būtų jam pervedama per nustatytą laikotarpį;

e) užtikrinti, kad patikėjimo fondo pajamos būtų panaudojamos pagal teisės aktus ir fondo taisykles."

13. Pagal Direktyvos 85/611 9 straipsnį depozitoriumas dėl nepateisinamo savo prievolių nevykdymo atsako pagal valstybės, kurioje yra įsikūrusi valdymo įmonės registruota buveinė, nacionalinę teisę.

14. Panašius reikalavimus, kokie yra numatytieji 7 ir 9 straipsniuose, investicinės bendrovės depozitoriumui nustato Direktyvos 85/611 14 ir 16 straipsniai.

15. Pagal Direktyvos 85/611 10 straipsnį valdymo bendrovės ir depozitoriumo funkcijų negali vykdyti viena ir ta pati bendrovė. Investicinėms bendrovėms ir jų depozitoriumui atitinkamai galioja 17 straipsnis.

B — *Nacionalinė teisė*

16. Šeštojoje direktyvoje numatytas investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo atleidimas nuo mokesčio Jungtinėje Karalystėje buvo įgyvendintas 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (Value Added Tax Act 1994) 9 priedo 5 grupės 9 ir 10 punktais. Ši nuostata taikoma fondams *authorised unit trusts* (investiciniams fondams pagal patikėjimo teisę) arba *trust based schemes* (bendriesiems investiciniams fondams) (9 punktas) ir bendrovėms Open-Ended Investment Companies (*OEIC*, investicinėms bendrovėms) (10 punktas).

17. Į 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas, apibrėžiančias šiuos subjektus, atsižvelgta 2000 m. Finansinių paslaugų ir rinkų įstatymo 236 ir 237 skirsniuose (Financial Services and Markets Act 2000, toliau – *FSMA*). *FSMA* į nacionalinę teisę perkelia Direktyvą 85/611. Kitas nuostatas pateikia *Collective Investment Schemes Sourcebook of the Financial Services Authority* (toliau – *CIS Sourcebook*). Galiausiai egzistuoja specialios 2001 m. Atviro tipo investicinėms bendrovėms taikomos taisyklės (Open-Ended Investment Companies Regulations 2001, toliau – *OEIC-Regulations*).

18. *CIS Sourcebook* nustato kitas depozitoriumų ar patikėtinių (*trustee*) funkcijas, kurios papildo direktyvoje numatytas pareigas. Šių nuostatų pagrindinis tikslas – saugoti vartotojų ir investuotojų interesus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vardija tokias funkcijas:

1) pagal susitarimą su valdytoju patikėtinis gali leisti atlikti nedidelius prospektų pakeitimus (įskaitant pakeitimus, susijusius su investicijų tikslais);

2) gavęs valdytojo nurodymus jis privalo pagal minėtus nurodymus išleisti investicinius vienetus;

3) jis turi pranešti valdytojui apie savo abejones ir nesutikti su investicinių vienetų išleidimu arba panaikinimu, jei, jo manymu, išleidimas arba panaikinimas pažeidžia emisijos apribojimą ir neatitinka investuotojų interesų;

4) esant ypatingoms aplinkybėms jis gali įgalioti valdytoją arba jam nurodyti nutraukti investicinių vienetų išleidimą, panaikinimą, pardavimą ar išpirkimą;

5) būdamas pagrįstai rūpestingas jis turi nuspręsti, ar atlygis ne grynaisiais pinigais už investicinių vienetų išleidimą galėtų pakenkti esamiems ir potencialiems investicinių vienetų savininkams;

6) jis gali paskelbti, kad investuotojo turimi investiciniai vienetai yra panaikinti, jei šis valdytojui ar patikėtiniui nemoka savo įsiskolinimų;

7) jis privalo tvarkyti investicinių vienetų savininkų registrą;

8) jis gali sušaukti investuotojų susirinkimą;

9) privaloma išklausyti jo nuomonės apie tai, kokios rinkos už ES ribų yra tinkamos investicijoms;

10) jis turi pritarti fondo valdytojo pasiūlytoms *stock lending transactions* sąlygoms ir pasirūpinti, kad prieš jas pasirašant būtų suteiktos atitinkamos papildomos garantijos;

11) jis turi pritarti nebiržinių išvestinių sandorių sąlygoms;

12) jis gali valdytojui leisti naudotis teisėmis, susijusiomis su tam tikra patikėjimo investicinių fondų investicija (pvz., teise pasirašyti už naujai išleidžiamas akcijas), jei kitu atveju naudojimasis teisėmis pažeistų turimų investicinių vienetų kiekio apribojimus.

13) po konsultacijos su valdytoju jis gali nuspręsti, ar pasinaudoti balso teise, susijusia su investiciniu turtu, kurį sudaro kitų kolektyvinio investavimo programų investiciniai vienetai, valdomi valdytojo arba jo akcininkų ar kitaip, arba patikėjimo investicinio fondo investiciniai vienetai, kurie yra *feeder fund* investicinio turto dalis, valdoma valdytojo, valdytojo akcininko ar kitaip;

14) būdamas pagrįstai rūpestingas jis privalo užtikrinti, kad valdytojas nustatydamas *dilution levies* ir *stamp duty reserve tax* sumas atsižvelgtų į visus esminius punktus;

15) remdamasis valdytojo nurodymu jis gali skolintis reikalingas lėšas fondo reikmėms;

16) jis turi imtis tinkamų priemonių, kad užtikrintų, jog investicinių vienetų kainoms nustatyti tinkamai naudojami reikiamos procedūros ir metodai ir saugomas pakankamas dokumentacijos kiekis;

17) iškilus interesų konflikto grėsmei prekiaujant fondo nuosavybe, jis privalo išrinkti ir patvirtinti nepriklausomą vertintoją;

18) gavęs valdytojo prašymą, jis gali patvirtinti kitą keitimo kursą nuosavybei įvertinti negu nurodytasis *CIS Sourcebook*, jei kitaip nuosavybė būtų vertinama kita valiuta ir kitais nuosavybės vertinimo metodais;

19) pagal susitarimą su valdytoju jis gali nuspręsti, kad nereikia atlikti kasmetinio pajamų skirstymo, jei, jo manymu, vidutinė priskirtoji vertė būtų mažesnė kaip 10 GBP;

20) atsižvelgdamas į teisės aktus, taikomus patikėjimo santykiams, jis turi nuspręsti, ar iš investicinio turto atliekami mokėjimai susiję su paskolų palūkanomis ir išlaidomis, ar investicinio turto mokesčiai bus mokami ir mokėjimai vykdomi iš kapitalo ar pajamų sąskaitos;

21) jei patikėjimo investicinis fondas turi ne vieną rūšį investicinių vienetų, ir jei investicinių vienetų savininkai reikalauja, kad vienos rūšies investiciniai vienetai būtų pakeisti kita, investicinių vienetų savininkui išleidžiamų naujos rūšies investicinių vienetų tinkamą skaičių nustato valdytojas; tačiau prieš tai jis privalo pasikonsultuoti su patikėtiniu;

22) jei investicinių vienetų savininkas reikalauja išpirkti arba panaikinti investicinius vienetus, valdytojas gali duoti nurodymą panaikinti tam tikrus investicinius vienetus, o už juos atlyginti fondo turto dalimi, nemokant už juos grynųjų pinigų. Tokiais atvejais dėl perduodamo investicinio turto parinkimo valdytojas privalo pasitarti su patikėtiniu;

23) patikėtinis gali pareikalauti valdytojo parduoti (arba nupirkti) nuosavybę, jei valdytojas, pirkdamas arba parduodamas tam tikrą nuosavybę, viršijo savo įgaliojimus, numatytus *CIS Sourcebook*, arba jei depozitoriumo susitarimai dėl nuosavybės sertifikatų yra netinkami;

24) siekiant išvengti nesusipratimų dėl investicinių vienetų skaičiaus, kurį valdytojas saugo savo „box“ [8], patikėtinis turi pritarti išleistų ir panaikintų investicinių vienetų skaičiaus pakeitimui;

19. Investicinės bendrovės depozitoriumui („depositary“) *CIS Sourcebook* iš esmės numatytos tos pačios pareigos, tik kontrolė ir dalyvavimas čia numatomi ACD veiksmams. Be to, nevykdomos visos su *units* išleidimu susijusios funkcijos.

25) apie sunkius *CIS Sourcebook* numatytų taisyklių pažeidimus jis privalo nedelsdamas informuoti FSA;

III — Bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

20. *Abbey National plc (Abbey National)*, ieškovė pagrindinėje byloje dėl apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu, kartu su keliomis savo dukterinėmis įmonėmis sudaro grupę *Abbey National's VAT Group*. Šios grupės nariai: *Abbey National Unit Trust Managers Limited (ANUTM), Scottish Mutual Investment Managers Limited (SMIM), Abbey National Asset Managers Limited (ANAM)* ir *Inscape Investments Limited (Inscape)*. Šios bendrovės yra KIAVPS valdytojos.

26) tam tikromis aplinkybėmis, raštu pateikęs paaiškinimą, jis turi teisę atleisti valdytoją, pvz., jei valdytojas likviduojamas arba teismas paskiria jam likvidatorių, arba „jei patikėtinis, turėdamas svarbių priežasčių manyti, kad investuotojų interesų labui pageidautina valdytoją pakeisti, savo nuomonę išdėsto raštu“. Atleidus valdytoją, patikėtinis turi paskirti naują valdytoją.

21. Šių KIAVPS patikėtiniai (depozitoriumai) – tai *Clydesdale Bank plc (CB), Citicorp Trustee Company Limited (CTCL)* ir *HSBC Bank plc (HSBC)*. Už savo paslaugas jie pateikia bendros patikėtinio mokesčio sąskaitą faktūrą ir prideda PVM. Į šį mokestį neįskaičiuojamas mokestis už saugotojo („custodian“) vykdomą saugojimo funkciją. Už šią paslaugą *CB* ir *HSBC* numato atskirą mokestį. Pats *CTCL* šios funkcijos neatlieka,

27) jis turi pritarti, jei valdytojas pageidauja atsistatydinti kito valdytojo labui.

8 — „Box“ – tai investicinio fondo investiciniai vienetai, kuriuos turi pati šio fondo valdymo įmonė.

o saugojimą patiki trečiajam asmeniui – bankui-saugotojui („custodian"). *Abbey National* prieštarauja dėl patikėtinio mokesčio apmokestinimo PVM teigdama, kad patikėtinio veikla atleidžiama nuo šio mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį.

22. *Inscape Investment Fund*, atviro tipo investicinė bendrovė, kurios ACD funkcijas atlieka *Inscape*, taip pat prieštarauja dėl jos depozitoriumo *CTCL* paslaugų apmokestinimo PVM. Ir šiuo atveju ginčo dalykas nėra saugojimo funkcijos siauraja prasme, kurias vykdo ne pats *CTCL*, bet kurių vykdymą jis perdavė globaliai dirbančiam bankui-saugotojui („global sub-custodian"). Šis globaliai dirbantis bankas-saugotojas tiesiai iš *Inscape* už savo paslaugas gauna atskirą atlyginimą.

23. Be to, *Inscape* bankui *Bank of New York Europe Limited* (*BNYE*), o vėliau *Bank of New York* (*BNY*) perdavė ir keletą funkcijų, kurių vykdymą jai, kaip valdymo įmonei, numato įstatymai. *BNYE* ir *BNY* į pateikiamas sąskaitas *Inscape* įtraukė ir PVM. *Abbey National* ginčija ir tai.

24. Pagal tarp *Inscape* ir *BNYE* pasirašytą sutartį pastarasis turėjo perimti, pirma, fondo buhalterinės apskaitos funkciją, taigi apskaičiuoti investicinių vienetų aktualią vertę, paskirstytinus dividendus ir pelningumą, taip pat pildyti buhalterijos knygas, parengti duomenis periodiškai skelbiamoms ataskaitoms ir vykdyti atsiskaitomybę, rengti mokesčių dokumentus ir teikti deklaracijas statistikos tarnybai ir Anglijos bankui. Antra, *BNYE* įsipareigojo teikti daugelį kitų paslaugų, pavyzdžiui, sukurti ir vertinti jam pavaldžius fondus, derinti ir valdyti fondo sąskaitas ir mokėjimus, taip pat vertinti valdymo sąnaudas, kurias kaip *dilution levy* apmoka pasitraukiantys ir nauji investuotojai.

25. Teisinį ginčą nagrinėjęs *VAT and Duties Tribunal*, Londonas, 2004 m. kovo 29 d. nutartimi nusprendė pagal EB 234 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje nurodytas „specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymo" atleidimas nuo mokesčio reiškia, kad valstybės narės turi teisę nustatyti, kokią veiklą apima specialių investicinių fondų „valdymas", bei nustatyti, kurie specialūs investiciniai fondai gali pasinaudoti atleidimu nuo mokesčio?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą yra neigiamas ir Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje nurodyta sąvoka „valdymas" Bendrijos teisėje turi savarankišką reikšmę, ar, atsižvelgiant į Direktyvą 85/611 <...>, depozitoriumui arba patikėtiniui remiantis Direktyvos (85/611) 7 ir 14 straipsniais, nacionalinės teisės nuostatomis ir su fondais susijusiomis taisyklėmis už paslaugas sumokėtos sumos laikomos „specialių fondų valdymo" paslaugomis, nuo mokesčio atleistomis pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį?

tinės Karalystės vyriausybė, Liuksemburgo vyriausybė ir Komisija. Jų argumentai prireikus bus pateikti vertinimo kontekste.

IV — Vertinimas

A — *Pradinės pastabos dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio taikymo investicinėms bendrovėms*

3. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra neigiamas ir sąvoka „valdymas" Bendrijos teisėje turi savarankišką reikšmę, ar Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytas „specialių fondų valdymo" atleidimas nuo mokesčio taikomas trečiųjų asmenų – valdytojo suteiktoms administracinio fondų valdymo paslaugoms?"

27. Investicinis fondas jungia daugybės investuotojų pinigus ir investuoja juos ne tik į įvairiausio tipo vertybinius popierius, bet ir į kitus objektus, kaip antai nekilnojamąjį turtą ar prekes. Toks vertybinių popierių pirkimas, palyginti su tiesioginiu, investuotojams yra naudingas tuo, kad plačiau išskaidoma rizika ir kad investicijų objektai parenkami aukštos kvalifikacijos specialistų. Žinoma, paslaugos, teikiamos tokiu pavidalu investuojant kapitalą, turi atitinkamą kainą.

26. Vykstant procesui Teisingumo Teisme savo pastabas pateikė *Abbey National*, Jungtinės Karalystės, Airijos, Italijos, Nyderlandų, Švedijos ir Suomijos vyriausybės, Ispanijos vyriausybė, atstovaujama Ispanijos ambasadoriaus Jungtinėje Karalystėje, ir Komisija.

28. Atlyginimas už investicinio fondo valdymą PVM neapmokestinamas. Tuo sie-

kiama sudaryti palankesnes sąlygas šia investicijų forma pasinaudoti smulkiesiems investuotojams [9]. Kadangi jų turimas kapitalas nedidelis, būtent jie gali tik ribotai pasinaudoti galimybe savo kapitalą tiesiogiai investuoti į platų vertybinių popierių spektrą. Be to, jiems dažniausiai trūksta žinių, reikalingų vertybiniams popieriams palyginti ir atsirinkti.

29. Atleidimas nuo mokesčio padeda išvengti konkurencijos iškraipymų tarp investicinių fondų, kuriuos *valdo tretieji asmenys,* ir investicinių bendrovių, kurios *pačios vykdo savo valdymą* [10]. Kadangi investiciniai fondai neturi juridinio asmens statuso, jie negali savęs valdyti patys ir yra priversti naudotis trečiųjų asmenų – valdymo įmonės – paslaugomis. Valdymo įmonės investiciniam fondui teikiamos paslaugos pagal bendrąsias taisykles yra apmokestinamos. Tačiau investicinės bendrovės, kuri *pati save valdo,* valdymo veikla paprastai nėra apmokestinama Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme, nes valdymo veiklos atžvilgiu nėra paslaugų teikimo santykio tarp dviejų savarankiškų apmokestinamųjų asmenų. Netaikant atleidimo nuo mokesčio pagal 6 papunktį, investiciniai fondai, valdomi trečiųjų asmenų, patirtų papildomų išlaidų ir todėl, palyginti su investicinėmis bendrovėmis, kurios pačios vykdo savo valdymą, fondų padėtis būtų nepalankesnė.

30. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio formuluotės tekste nurodomas tik specialių investicinių fondų valdymas („special investment funds"), o pačios save valdančios investicinės bendrovės neminimos.

31. Todėl kyla klausimas, ar šioms bendrovėms iš viso galima taikyti šią nuostatą, kai jos valdymo funkciją perduoda tretiesiems asmenims. Jei, remdamiesi formuluotės tekstu, atsakytume neigiamai, tada nagrinėjamu atveju *Abbey National* galėtų remtis nuo mokesčio atleidžiančia nuostata tik *unit trusts* atžvilgiu [11], bet ne *Inscape Investment Fund* teikiamų paslaugų atžvilgiu, nes ši yra investicinė bendrovė.

32. Vis dėlto išnagrinėjus atidžiau darytina išvada, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis netaikomas tik tada, kai investicinė bendrovė tikrai pati save valdo. Tačiau jei investicinė bendrovė valdymo paslaugas perka iš trečiųjų asmenų, jos padėtis yra tokia pati, kaip ir pagal

9 — Žr. 2004 m. gegužės 18 d. generalinio advokato Poiares Maduro išvadą, pateiktą byloje *BBL* (C-8/03, Rink. p. I-10157, 26 punktą).

10 — Generalinio advokato Poiares Maduro išvada, pateikta byloje *BBL* (nurodyta 9 išnašoje, 26 punktas).

11 — Pagal Direktyvos 85/611 1 straipsnio 3 dalį *unit trusts* prilyginami investiciniams fondams, įsteigtiems pagal sutarčių teisę.

sutarčių teisę įsteigtų investicinių fondų, todėl, siekiant sudaryti vienodas konkurencijos sąlygas, ji turėtų naudotis tokiomis pat mokesčių lengvatomis [12].

33. Jei darysime prielaidą, kad tretiesiems asmenims perduotos valdymo paslaugos apskritai patenka tarp atleidimo nuo mokesčio sąlygų Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme, tokiu atveju nėra skirtumo, ar šias paslaugas tretiesiems asmenims teikti perdavė savo valdymą pati vykdanti investicinė bendrovė, ar investicinio fondo valdymo įmonė. Jei tokiomis aplinkybėmis investiciniams fondams netaikomi detalesni apribojimai, tada argumentai atitinkamai galioja ir investicinėms bendrovėms.

B — *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo*

34. Savo pirmuoju prejudiciniu klausimu *VAT and Duties Tribunal* klausia, ar specialių investicinių fondų valdymo terminas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme turi Bendrijos teisėje savarankišką reikšmę, kurios turinio negalima keisti nacionalinės teisės aktais.

12 — Dėl Belgijos *sociétés d'investissement à capital variable* (toliau – SICAV) taip pat žr. generalinio advokato Poiares Maduro išvados byloje *BBL* (nurodytą 9 išnašoje) 8 punktą.

35. Tik vienintelė Jungtinė Karalystė teigia, kad ši nuostata valstybėms narėms numato ne tik teisę apibrėžti, kas laikytina investiciniais fondais, bet ir jų teisę apibrėžti specialių investicinių fondų „valdymo" sąvoką. Kitų suinteresuotųjų šalių manymu, „valdymas" yra Bendrijos teisės terminas.

36. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatyti atleidimo nuo mokesčio atvejai yra savarankiškos Bendrijos teisės sąvokos ir todėl turi būti apibrėžtos Bendrijos teisėje [13]. Vis dėlto tai netaikoma tada, kai Taryba direktyvoje valstybėms narėms būtent suteikia teisę apibrėžti kai kurias atleidimo nuo mokesčio nuostatos sąvokas [14]. Nagrinėjamu atveju nėra visiškai aišku, kuriuos atleidimo nuo mokesčio sąlygų elementus, numatytus Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, Taryba leidžia apibrėžti valstybėms narėms.

37. Jungtinės Karalystės išaiškinimą būtų galima iš dalies pagrįsti nuostatos formuluote anglų kalba: „management of special invest-

13 — 1989 m. birželio 15 d. Sprendimas *Stichting Uitvöring Financiële Acties* (348/87, Rink. p. 1737, 13 punktas); 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Airiją* (C-358/97, Rink. p. I-6301, punktas 51) ir 2005 m. kovo 3 d. Sprendimas *Fonden Marselisborg Lystbådehavn* (C-428/02, Rink. p. I-1527, 27 punktas).

14 — 1996 m. kovo 28 d. Sprendimas *Gemeente Emmen* (C-468/93, Rink. p. I-1721, 24 punktas).

ment funds as defined by Member States". Cituota formuluotė, panašiai kaip ir formuluotė olandų kalba [15], gali būti suprasta taip, kad „as defined" taikomas ne tik *special investment funds*, bet ir visai formuluotei *management of special investment funds*.

38. Tačiau tokio Jungtinės Karalystės išaiškinimo negalima pagrįsti formuluotėmis kitomis kalbomis [16]. Priešingai, iš jų tampa aišku, kad valstybės narės turi teisę išaiškinti tik investicinių fondų sąvoką, nors dabar šią teisę naujai reglamentuoja Direktyva 85/611.

39. Jei to paties teisės akto formuluotės skirtingomis kalbomis skiriasi arba jei dėl kalbos atsiranda galimybė aiškinti skirtingai, tada, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, ginčijama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į tos srities nuostatų, kurioms ji priskirta, kontekstą ir tikslą [17].

40. Šeštosios direktyvos tikslas – suderinti nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius PVM. Siekiant išvengti konkurencijos iškraipymų, ypač reikia užtikrinti, kad visoje Bendrijoje galiotų vienodos atleidimo nuo mokesčio sąlygos. Jei atleidimo nuo mokesčio atvejai būtų grindžiami potencialiai skirtingomis nacionalinės teisės sąvokomis, šis tikslas būtų nepasiekiamas [18].

41. Priimant Šeštąją PVM direktyvą investicinius fondus reglamentuojantys teisės aktai dar buvo nesuderinti Direktyva 85/611, todėl investicinių fondų sąvokos apibrėžimą išimties tvarka buvo prasminga palikti reglamentuoti nacionalinei teisei. Šitaip būtent buvo siekiama užtikrinti, kad atleidimo nuo mokesčio nuostata bus taikoma tik aiškiai apibrėžtais atvejais – būtent investicinių fondų veiklai, kuriai vienoje iš valstybių narių yra išduotas valstybinės institucijos leidimas. Tačiau investicinio fondo „valdymo" termino apibrėžimui taikomas bendras principas, pagal kurį atleidimo nuo mokesčio sąlygų sąvokos yra Bendrijos teisės apibrėžiamos sąvokos.

15 — „Het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen , als omschreven door de Lid-Staten."

16 — Pavyzdžiui, pateikiamos šios formuluotės:
ES: la gestión de fondos comunes de inversión definidos como tales por los Estados miembros,
DK: forvaltning af investeringsforeninger, saaledes som disse er fastsat af medlemsstaterne,
DE: die Verwaltung von durch die Mitgliedstaaten als solche definierten Sondervermögen durch Kapitalanlagegesellschaften,
FR: la gestion de fonds communs de placement tels qu'ils sont définis par les États membres,
IT: la gestione di fondi comuni d'investimento quali sono definiti dagli Stati membri.

17 — 1990 m. kovo 27 d. Sprendimas *Cricket St. Thomas* (C-372/88, Rink. p. I-1345, 19 punktas); 1997 m. birželio 5 d. Sprendimas *SDC* (C-2/95, Rink. p. I-3017, 22 punktas) ir 2000 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *D* (C-384/98, Rink. p. I-6795, 16 punktas).

18 — Žr. 1999 m. vasario 25 d. Sprendimą *CPP* (C-349/96, Rink. p. I-973, 15 punktą) ir sprendimą *SDC* (nurodytą 17 išnašoje, 52 punktą).

42. Jungtinės Karalystės vyriausybė motyvuoja tuo, kad, atsižvelgiant į nacionalinių taisyklių, reglamentuojančių investicinius fondus, struktūrą, jiems taip pat gali būti numatytos skirtingos valdymo funkcijos. Todėl su fondų, kuriems ši nuostata numato lengvatą, apibrėžimu turėtų būti susietas ir valdymo sąvokos apibrėžimas.

43. Tačiau šis argumentas netinkamas. Pirma, skirtumai tarp nacionalinių nuostatų, reglamentuojančių investicinius fondus, neturėtų būti tokie dideli, kad Bendrijos lygmeniu būtų neįmanoma vienodai apibrėžti investicinio fondo valdymo sąvokos siekiant apmokestinimo PVM. Tuo labiau kad dabar Direktyva 85/611 daugumai investicinių fondų rūšių yra jau nustačiusi bendras taisykles. Antra, jei jau yra subjektų, kurie pagal nacionalinę teisę laikomi investiciniais fondais, apibrėžimo skirtumų, būtent tai pabrėžia būtinybę bent jau pačią „valdymo" sąvoką vienodai išaiškinti visoje Bendrijoje.

44. Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad „valdymo" sąvoka Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme Bendrijos teisėje turi savarankišką reikšmę, kurios turinio valstybės narės negali keisti [19].

C — Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

45. Antruoju ir trečiuoju klausimais kreipiamasi dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto „valdymo" termino išaiškinimo ir todėl juos reikia išnagrinėti kartu. Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti, ar „valdymo" sąvoka apima:

— depozitoriumo paslaugas ir

— valdymo įmonės tretiesiems asmenims perduotą vykdyti administravimo veiklą.

19 — Tokią išvadą daro ir generalinis advokatas Poiares Maduro savo išvados, pateiktos byloje *BBL* (minėta 9 išnašoje), 25 punkte.

46. *Abbey National* ir Liuksemburgo vyriausybės manymu, abiem atvejais – tai investicinio fondo valdymas, kuris atleidžiamas nuo mokesčio, nes šios funkcijos investicinio fondo valdymui yra ypač svarbios ir nėra vien techninio pobūdžio. Šiame kontekste jie ypač remiasi valdymo įmonės ir depozitoriumo funkcijų apibrėžimu, numatytu Direktyvoje 85/611 ir nacionalinės teisės aktuose.

47. Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija, priešingai, sąvoką „valdymas" suvokia siauriau. Jis apima tik tas veiklos sritis, kurios tiesiogiai veikia investicinio fondo aktyvus ir pasyvus, taigi tik pačius sprendimus dėl investicijų, bet ne depozitoriumo paslaugas ir ne atskirtas buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės funkcijas.

48. Nei Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio formuluotė, nei ypač pati „valdymo" sąvoka nepateikia jokio išaiškinimo, kiek apimamos ginčijamos paslaugos. Čia nepadeda ir analizė, kaip „valdymas" suprantamas bendrinėje kalboje arba tam tikrose teisės srityse [20].

20 — Žr. generalinio advokato Poiares Maduro išvados byloje *BBL* (nurodyta 9 išnašoje) 30 punktą.

49. Vis dėlto pirmiausia dėl formuluotės vokiečių kalba kyla preliminarus klausimas – ar iš trečiojo asmens gautoms paslaugoms apskritai gali būti taikomas atleidimas nuo mokesčio. Būtent šią formuluotę galima suprasti taip, kad nuostata dėl atleidimo nuo mokesčio taikoma tik tai valdymo veiklai, kurią investicinė bendrovė vykdo pati.

1. Veiklai, kurią vykdo pati investicinis bendrovė, netaikomi jokie apribojimai atleidimui nuo mokesčio

50. Remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio formuluote vokiečių kalba, atleidimas nuo mokesčio taikomas tik specialių investicinių fondų, kuriuos valdo kapitalo investavimo bendrovės *(Kapitalanlagegesellschaft)*, valdymui. Sąvoka „kapitalo investavimo bendrovė" detaliau neaiškinama ir nebesutinkama nei Direktyvoje 85/611, nei kituose Bendrijos teisės aktuose. Vokietijos įstatymų leidėjas šią sąvoką vartoja apibrėždamas investicinių fondų valdymo įmones [21]. Todėl būtų galima daryti išvadą, kad atleidimas nuo mokesčio turi su subjektu susietą elementą,

21 — Žr. Investicijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalį: „Investiciniai fondai – tai kapitalo investavimo bendrovės valdomi specialieji kolektyvinio investavimo fondai pagal reikalavimus, numatytus Direktyvoje 85/611/EEB, <...>" ir Investicijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį: „Kapitalo investavimo bendrovės – tai kredito įstaigos, kurių veikla orientuota į specialių investicinių fondų valdymą <...>."

kuris iš pat pradžių nulemia, kad pastarasis netaikomas tretiesiems asmenims suteiktoms valdymo paslaugoms.

51. Tačiau reikia pažymėti, kad nė vienoje iš kitų kalbų nėra tokios aiškios formuluotės, kuri nurodytų, kad valdymą vykdo tam tikras subjektas [22]. Iš „valdymo" sąvokos („management", „gestion") formuluotėse kitomis kalbomis galėtume daugių daugiausia daryti išvadą, kad atleidimo nuo mokesčio nuostata taikoma tik *valdymo* bendrovės („managment company", „société de gestion") paslaugoms.

52. Bet tai prieštarautų nusistovėjusioje Teisingumo Teismo praktikoje suformuluotam požiūriui dėl kitų atleidimo nuo mokesčio sąlygų, panašių į numatytas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje. Teisingumo Teismas sutelkia dėmesį ties tam tikros veiklos pobūdžiu, o ne ties tuo, kas teikia paslaugas. Teisingumo Teismas sprendime *SDC* konstatuoja [23]:

„Ūkinę operaciją, kuri pagal 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 ir 5 papunkčius atleidžiama nuo mokesčio, apibrėžia suteiktų paslaugų pobūdis, o ne jų teikėjas ar gavėjas. Šiose nuostatose būtent nėra numatytas ryšys su pastaraisiais."

53. Panašūs argumentai pateikiami taip pat sprendimuose dėl draudimo sandorių atleidimo nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą [24].

54. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytos atleidimo nuo mokesčio sąlygos (neatsižvelgiant į išskirtinę formuluotę vokiečių kalba) taip pat aiškiai nenurodo tam tikro paslaugos teikėjo, kaip ir 3 bei 5 papunkčiuose numatytos sąlygos. Todėl negalima netaikyti 6 papunktyje numatyto atleidimo nuo mokesčio ginčijamoms paslaugoms vien tik todėl, kad jas teikė ne pati valdymo bendrovė, o depozitoriumas ar tretysis asmuo, teikiantis specializuotas buhalterijos ir atskaitomybės paslaugas. Priešingai, nuspręsti, ar jos pri-

22 — Žr. 39 punkte cituotą formuluotę tik anglų kalba ir 15 bei 16 išnašose cituotas kitas formuluotes.

23 — Sprendimas *SDC* (nurodytas 17 išnašoje, 32 punktas). Taip pat žr. 1993 m. spalio 27 d. Sprendimą *Muys' en De Winter's Bouw- en Aannemingsbedrijf* (C-281/91, Rink. p. I-5405, 13 punktą) dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 1 papunkčio.

24 — Sprendimas *CCP* (nurodytas 18 išnašoje, 22 punktas); 2001 m. kovo 8 d Sprendimas *Skandia* (C-240/99, Rink. p. I-1951, 41 punktas) ir 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Taksatorringen* (C-8/01, Rink. p. I-13711, 40 punktas). Vis dėlto Teisingumo Teismas pažymėjo, kad čia nulėmė tai, jog apmokestinamasis asmuo draudėjui paslaugą teikia sutarties pagrindu, taigi draudimo bendrovės įgaliotų trečiųjų asmenų paslaugoms netaikoma ši atleidimo nuo mokesčio nuostata tada, kai tarp jų ir draudėjo nėra sutarties pagrindu atsirandančių santykių. Pasiūlymą šį teiginį taikyti ir kitoms atleidimo nuo mokesčio sąlygoms (pateiktą 1996 m. liepos 4 d. generalinio advokato Ruiz Jarabo išvadoje byloje *SDC*, C-2/95 (Rink. p. I-3017, 31 ir po jo einantys punktai) Teisingumo Teismas atmetė (minėto sprendimo 39 ir po jo einantys punktai, ypač 57 punktas), taip pat šiuo klausimu žr. sprendimą *Skandia* (35 ir po jo einančius punktus).

skirtinos ūkinėms operacijoms, atleidžiamoms nuo mokesčio pagal 6 papunktį, galima tik išnagrinėjus jų pobūdį.

55. Žinoma, tai nereiškia, kad kiekviena funkcija, kuri būtų atleista nuo mokesčio, jei ją vykdo pati investicinio fondo valdymo bendrovė ar investicinė bendrovė, bus klasifikuojama kaip atleidžiama nuo mokesčio ūkinė operacija, jei jos vykdymas buvo perduotas trečiajam asmeniui.

56. Investicinio fondo valdymas apima ne tik specifines funkcijas, kurios būdingos investicinio fondo valdymui, kaip antai vertybinių popierių, į kuriuos ketinama investuoti investuotojų kapitalą, atranka, bet ir visiškai bendro pobūdžio funkcijas, kurias vykdo kiekviena prekybos įmonė, pavyzdžiui, buhalterinė apskaita, personalo vadyba, kompiuterių administravimas ir biuro patalpų priežiūra.

57. Jei visas funkcijas vykdo pati valdymo bendrovė ar investicinė bendrovė, tada jų veikla atsižvelgiant į svarbą bendrai vertinama kaip investicinio fondo valdymas, kuris atleidžiamas nuo mokesčio [25]. Nebūdingos pagalbinės paslaugos tokiu atveju taip pat kvalifikuojamos kaip pagrindinės paslaugos [26]. Tačiau jei valdymo bendrovė tam tikrų paslaugų teikimą perduoda tretiesiems asmenims, tada reikia atskirai ištirti, ar šios paslaugos būdingos investicinio fondo valdymui. Į kokius kriterijus čia būtina atsižvelgti, išnagrinėta toliau.

2. Bendros išvados dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto „valdymo" sąvokos išaiškinimo.

58. Teisingumo Teismas iki šiol nėra pateikęs Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio išaiškinimo. Tačiau ir čia reikia bendrai konstatuoti, kad sąvokos, kuriomis apibrėžiamas atleidimas nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnį, turi būti aiškinamos griežtai, nes jos numato bendro principo, pagal kurį bet kuri paslauga, teikiama apmokestinamojo asmens už atlygį, apmokestinama PVM, išimtis [27]. Taip pat galioja ir pagrindinis principas, kad atleidimo nuo mokesčio sąvokos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į

25 — Apmokestinimo PVM požiūriu reikėtų atskirai išnagrinėti tik tas paslaugas, kurias kaip savarankiškas paslaugas, šalia investicinio fondo valdymo, teikia valdymo bendrovė, pavyzdžiui, tretiesiems asmenims teikiamas konsultavimo paslaugas.

26 — 1989 m. liepos 13 d. Sprendimas *Henriksen* (173/88, Rink. p. I-2763, 14–16 punktai); 1998 m. spalio 22 d. Sprendimas *Madgett ir Baldwin* (sujungtose bylose C-308/96 ir C-94/97, Rink. p. I-6229, 24 punktas) ir sprendimas *CCP* (nurodytas 18 išnašoje, 30 punktas).

27 — Sprendimai *Stichting Uitvöring Financiële Acties* (nurodytas 13 išnašoje, 13 punktas), *SDC* (nurodytas 17 išnašoje, 20 punktas) ir *Taksatorringen* (nurodytas 24 išnašoje, 36 punktas).

nuostatų, kurių dalis jos yra, kontekstą ir tikslą [28] ir kad jas būtina aiškinti laikantis mokesčių neutralumo principo, kuriuo grindžiama bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema [29].

59. Generalinis advokatas Poiares Maduro išvadoje, pateiktoje byloje *BBL*, nustatė kriterijus, pagal kuriuos atleidžiamos nuo mokesčio pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį ūkinės operacijos, susijusios su valdymu, atskiriamos nuo pagalbinių ūkinių operacijų, kurioms ši nuostata jau nebetaikoma. Atleidimas nuo mokesčio taikomas tokioms ūkinėms operacijoms:

„kurios yra glaudžiai susijusios su fondo valdymu, t. y. su investavimo politikos nustatymu, su aktyvų pirkimu ir pardavimu. Nuo mokesčio atleidžiamos ne tik tokios ūkinės operacijos, per kurias priimami sprendimai, bet ir tokios, kurios yra bent jau tiesiogiai susijusios su vertybinių popierių sandoriais. Kad būtų galima taikyti atleidimą nuo mokesčio, reikia nustatyti, ar nagrinėjamas paslaugų teikimas yra iš tikrųjų sandorių, pagal Šeštąją direktyvą tiesiogiai atleidžiamų nuo mokesčio, dalis. Priešingai, paslaugų teikimas, lengvai atskiriamas nuo fondų valdymo tiesiogine prasme, turi būti vertinamas kaip apmokestinamas PVM." [30]

60. Jo manymu, svarbu tai, ar ginčijamos paslaugos daro tiesioginį poveikį finansinei fondo padėčiai, t. y. esminį poveikį finansinei rizikai įvertinti arba sprendimams dėl investavimo ir kapitalo panaudojimo priimti. Investicinėms bendrovėms (IKKB) banko teikiamų pagalbos, informavimo ir konsultavimo paslaugų, nagrinėjamų byloje *BBL*, atveju šios tiesioginės sąsajos nebuvo.

61. Generalinis advokatas šiuos argumentus grindė Teisingumo Teismo praktika dėl panašių atleidimo nuo mokesčio sąlygų, numatytų Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 ir 5 papunkčiuose. Taigi Teisingumo Teismas ypač sprendime *SDC* pažymėjo, kad ginčijamos ūkinės operacijos turi sudaryti atskirą grupę, o būdamos atleidžiamos nuo mokesčio turi būti būdingos ir esminės [31]. Tačiau Teisingumo Teismas nurodė, kad nagrinėjant, ar pervedimų sandoriai gali būti atleidžiami nuo mokesčio pagal 3 papunktį, o prekybos vertybiniais popieriais sandoriai pagal 5 papunktį, svarbu atsižvelgti į tai, ar nagrinėjama veikla keičia teisinę ir finansinę padėtį [32].

62. Kyla klausimas, ar šiuos Teisingumo Teismo argumentus – kaip siūlė generalinis advokatas Poiares Maduro – galima pritai-

28 — Žr. nuorodą 17 išnašoje.

29 — 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Christoph Dornier-Stiftung* (C-45/01, Rink. p. I-12911, 42 punktas).

30 — Išvada *BBL* (nurodyta 9 išnašoje, 33 punktas). Teisingumo Teismas 2004 m. spalio 21 d. Sprendime *BBL*, byloje C-8/03, nepateikia Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio išaiškinimo (Rink. p. I-10157).

31 — Sprendimas *SDC* (nurodytas 17 išnašoje, 66 ir 68 punktai) ir 2001 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *CSC* (C-235/00, Rink. p. I-10237, 25 punktas).

32 — Sprendimas *SDC* (nurodytas 17 išnašoje, 53, 66 ir 73 punktai) ir sprendimas *CSC* (nurodytas 31 išnašoje, 26–28 punktai).

kyti investicinių fondų valdymo atleidimui nuo mokesčio 6 papunkčio prasme ir kokias pasekmes tai turės paslaugoms, dėl kurių nagrinėjamu atveju turi priimti sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

63. Mano manymu, norint, kad ūkinė operacija patektų į 6 papunktyje numatyto atleidimo nuo mokesčio taikymo sritį, ji turi būti savarankiško pobūdžio, t. y. jos paslaugos turi sudaryti atskirą grupę ir būti būdingos ir esminės veiklai, kuri atleidžiama nuo mokesčio. Tačiau Teisingumo Teismo 3 ir 5 papunkčių kontekste nurodytas kriterijus – ar ji keičia teisinę ir finansinę padėtį, – nagrinėjant atleidimą nuo mokesčio pagal 6 papunktį nėra esminis.

64. 3 papunktis taikomas su mokėjimais ir pervedimais susijusioms ūkinėms operacijoms ir panašiai veiklai, o 5 papunktis – prekybai vertybiniais popieriais. Taigi abiejuose papunkčiuose nurodytos sąlygos siejamos su tam tikromis finansinėmis operacijomis. Todėl čia teisinga esminiu kriterijumi laikyti teisinės ir finansinės padėties pakeitimą, nes tokiomis laikytinos tik ūkinės operacijos, kurios iš tiesų lėmė tam tikrą padėties pasikeitimą.

65. 6 papunktyje numatytas „valdymo" terminas yra bendresnio pobūdžio ir su konkrečiomis ūkinėmis operacijomis nesiejamas. Nors savaime suprantama, kad valdant investicinį fondą atliekamos ir atitinkamos ūkinės operacijos, tačiau tai nėra privaloma sąlyga. Investiciniai fondai, kurių investavimo politika yra ilgalaikio pobūdžio, arba tam tikros rūšies, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto, fondai, gali ilgą laiką tik stebėti rinką ir nesiimti jokių naujų investicijų. Tačiau ir šiais laikotarpiais atliekamos funkcijos, susijusios su investicinio fondo valdymu.

66. Jei atleidimas nuo mokesčio būtų taikomas tik tai veiklai, kuri daro poveikį investicijų portfeliui, nuo mokesčio būtų atleista tik maža investicinių fondų veiklos dalis. Todėl būtų galima suabejoti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio veiksmingumu. Praktiškai didžiausią dalį veiklos, susijusios su investicinio fondo valdymu, ir sudaro kitos funkcijos, kokios ginčijamos nagrinėjamu atveju. Be to, toks per daug siauras „valdymo" sąvokos suvokimas mažintų dalies funkcijų perdavimo tretiesiems asmenims patraukłumą ir kartu trukdytų ekonomiškai naudingam darbo pasidalijimui.

67. Taigi, ar atitinkamai veiklai gali būti taikomas 6 papunktyje numatytas atleidimas

nuo mokesčio, lemia tik tai, ar ji sudaro atskirą grupę ir ar ji yra būdinga ir esminė investicinio fondo valdymui. Šiuos kriterijus būtina tikslinti atsižvelgiant į nuostatos tikslus ir struktūrinį ryšį su 13 straipsnio B skirsnio d punkte numatytomis atleidimo nuo mokesčio sąlygomis, taikomomis panašioms veiklos sritims. Toliau reikia išnagrinėti Direktyvos 85/611 svarbą nagrinėjamam atvejui.

— Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslai ir struktūrinis ryšys

68. Vienas iš investicinių fondų valdymo veiklos atleidimo nuo mokesčio tikslų yra palengvinti smulkiųjų investuotojų investavimą į investicinius fondus [33]. Siekiant šio tikslo, nuo mokesčio turėtų būti atleidžiamos išlaidos, susijusios su investicinio fondo valdymu. Netaikant tokio atleidimo nuo mokesčio, investicinių fondų investicinių vienetų savininkai patirtų didesnę mokesčių naštą negu investuotojai, savo kapitalą tiesiogiai investuojantys į akcijas ar kitus vertybinius popierius ir nesinaudojantys investicinių fondų valdymo paslaugomis.

69. Kita vertus, pagal PVM neutralumo principą siekiant apmokestinimo atžvilgiu vienodai vertinti investavimo formas, investavimui į investicinius fondus taip pat neturėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos negu tiesioginėms investicijoms į vertybinius popierius. Kadangi atleidimas nuo mokesčio pagal 5 papunktį netaikomas vertybinių popierių saugojimui ir valdymui, šie sandoriai turėtų būti apmokestinami ir tada, kai juos investicinis fondas perduoda vykdyti tretiesiems asmenims.

70. Vis dėlto čia reikia atkreipti dėmesį į tai, kad „valdymo" sąvoka 5 ir 6 papunktyje turi skirtingas reikšmes [34]. Kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs sprendime *CSC*, 5 papunktyje saugojimas ir valdymas suprantamas kaip „administracinio pobūdžio paslaugos, kurios nekeičia teisinės ir finansinės padėties tarp šalių" [35].

71. Praktiškai 5 papunktyje numatyta išimtis taikoma saugojimui ir valdymui pirmiausia skirta bankų-saugotojų veiklai. Jų vykdomą valdymo veiklą sudaro ne tik vertybinių popierių saugojimas, bet visų pirma techninių procesų, kaip antai saugojimo išrašų, dividendų surinkimo, pasikeitimo informacija tarp akcininkų ir akcinių bendrovių, taip pat mokesčio prie pajamų šaltinio mokėjimo ir mokesčių pažymėjimų išdavimo atlikimas.

33 — Žr. šios išvados 27 punktą.

34 — Žr. generalinio advokato Poiares Maduro išvadą, pateiktą byloje *BBL* (nurodytą 9 išnašoje, 38 punktą).

35 — Sprendimas *CSC* (nurodytas 31 išnašoje, 30 punktas).

72. Tačiau 6 papunktyje numatytas terminas „investicinio fondo valdymas" turi visai kitą reikšmę. Siekiant išvengti tolesnės analizės, fondo valdytojo vaidmenį galima būtų palyginti su paties investuotojo, tiesiogiai investuojančio į vertybinius popierius. Taigi čia valdymas neapribojamas vien tik techniniais procesais, kuriuos bendrai vykdo bankas-saugotojas, bet apima ir sprendimų, būtinų investuojant, priėmimą. Jis apima ir investicinių vienetų išleidimo, pardavimo ir atpirkimo funkcijas, įskaitant ir su tuo susijusias administracines funkcijas (investicinių vienetų vertės apskaičiavimas, buhalterinė apskaita ir mokėjimai).

— Dėl Direktyvos 85/611 reikšmės aiškinant investicinio fondo valdymo terminą Šeštosios direktyvos prasme

73. Direktyva 85/611 siekiama suderinti valstybių narių nacionalinę teisę, reglamentuojančią tam tikrus investicinius fondus ir investicines bendroves. Didžiąją Direktyvos 85/611 dalį sudaro ne tik KIAVPS veiklos leidimų išdavimą ir jų investavimo politiką reglamentuojantys reikalavimai, bet ir nuostatos, reglamentuojančios valdymo įmonės ir depozitoriumo pareigas. Ypač direktyvos II priede, kurį nurodo 5 straipsnio 2 dalis, pateikiamas nebaigtinis sąrašas funkcijų, kurios atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą traktuojamos kaip „investicinio fondo ir investicinės bendrovės valdymo veikla". Šia nuostata galima remtis darant išvadą dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio išaiškinimo.

74. Iš principo yra siektina pateikti vienodą tų pačių sąvokų, numatytų skirtinguose teisės aktuose, išaiškinimą. Ypač aiškinant savarankiškas Šeštosios direktyvos sąvokas svarbu atsižvelgti į specialias Bendrijos teisės nuostatas, reglamentuojančias tą sritį, kuriai priskiriamos apmokestinamos ūkinės operacijos. Pačioje Šeštojoje direktyvoje dažnai nėra jokių detalesnių nuorodų dėl joje numatytų neapibrėžtų teisinių sąvokų turinio.

75. Teisingumo Teismas sprendime *BBL* atsakydamas į klausimą, ar IKKB vykdoma veikla yra ekonominė veikla Šeštosios direktyvos prasme, jau yra rėmęsis apibrėžimu, pateiktu Direktyvoje 85/611 [36]. Atitinkamų nuorodų yra ir kitų atleidimo nuo mokesčio sąlygų pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnį kontekste. Pavyzdžiui, terminą „draudimo sandoriai", esantį 13 straipsnio B skirsnio a punkte, Teisingumo Teismas išaiškino remdamasis Direktyva 73/239/EEB dėl tiesioginio draudimo [37]. Generalinis advokatas

36 — Sprendimas *BBL* (nurodytas 30 išnašoje, 42 punktas).
37 — Sprendimas *CPP* (nurodytas 18 išnašoje, 18 punktas).

J. Mischo tomis pačiomis atleidimo nuo mokesčio sąlygomis apibrėždamas „draudimo agento" terminą nurodė direktyvą [38], reglamentuojančią šios profesijos grupę [39].

76. Vis dėlto generalinis advokatas Poiares Maduro nesutiko, kad aiškinant Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį būtų remiamasi Direktyvoje 85/611 pateiktu valdymo funkcijų aprašymu, nes šių abiejų nuostatų dalykai yra skirtingi [40].

77. Iš tiesų Teisingumo Teismas jau yra šio argumento pagrindu atmetęs siūlymą Šeštąją direktyvą aiškinti remiantis kitais teisės aktais. Pavyzdžiui, jo manymu, neteisinga Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies c punkto sąvokai „sveikatos priežiūros paslaugos" suteikti tokią pat reikšmę, kaip ir minimai direktyvoje, skirtoje padėti laisvam gydytojų judėjimui [41] [42].

78. Direktyvos 85/611 tikslas – sukurti vienodas taisykles, reglamentuojančias investicinių fondų veiklą. Tuo siekiama suvienodinti konkurencijos sąlygas ir panaikinti kliūtis tarpvalstybinei prekybai investiciniais vienetais ir kartu užtikrinti investuotojų apsaugą [43]. Direktyvoje 2001/107 [44] numatytos naujos nuostatos, reglamentuojančios valdymo įmonių veiklą (įskaitant II priedą), turėtų tęsti teisės derinimo procesą. Kuo išsamiau čia apibrėžiamos Direktyvoje 85/611 numatytos valdymo funkcijos, tuo kompleksiškiau suderinami teisės aktai.

79. Tokia Direktyvos 85/611 orientacija tam tikra prasme prieštarauja pareigai Šeštosios direktyvos nuostatas, kurios numato atleidimo nuo PVM atvejus – šiuo atveju konkrečiai „investicinio fondo valdymo" sąvoką – aiškinti griežtai. Vis dėlto abiejų teisės aktų reikalavimus įmanoma suderinti, jei Direktyvos 85/611 II priedo sąvokas laikysime ne investicinio fondo valdymo paslaugų apibrėžimu, o valdymo įmonės tipinių funkcijų aprašymu [45]. Toks požiūris leidžia į Direktyvos 85/611 II priede numatytas valdymo funkcijas Šeštosios direktyvos kon-

38 — 1976 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 77/92/EEB dėl priemonių, padedančių veiksmingai naudotis įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas draudimo agentų ir brokerių veiklos (ISIC ex 630 grupė) srityje, ypač dėl pereinamųjų šios veiklos priemonių (OL L 26, p. 14).

39 — 2002 m. spalio 3 d. išvada byloje *Taksatorringen* (C-8/01, Rink. p. I-13711, 88 ir po jo einantys punktai). Nors Teisingumo Teismas neatsakė, ar galima remtis Direktyva 77/92, tačiau išnagrinėjo šios direktyvos nuostatas (sprendimo 45 punktas).

40 — Išvada byloje *BBL* (nurodyta 9 išnašoje, 39 punktas).

41 — 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/16/EEB, skirta padėti laisvam gydytojų judėjimui ir jų diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialių kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų pripažinimui (OL L 165, p. 1).

42 — 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Unterpertinger* (C-212/01, Rink. p. I-13859, 37 punktas).

43 — Žr. pirmą, antrą ir trečią konstatuojamąsias dalis.

44 — Minėta 7 išnašoje.

45 — Šiuo klausimu taip pat žr. Komisijos pasiūlymą, KOM(98) 451 (galutinis), p. 8.

tekste atsižvelgti tik kaip į investicinio fondo valdymo veiklos sričių buvimo įrodymą. Kartu būtų ir tinkamai laikomasi reikalavimo išimtis numatančias nuostatas aiškinti griežtai.

80. Tačiau jei Direktyvos 85/611 5 straipsnio 2 dalyje ir II priede numatytus reikalavimus laikytume išsamiu, taip pat ir Šeštajai direktyvai galiojančiu investicinio fondo valdymo apibrėžimu, tada šis terminas jau nuo pat pradžių neapimtų depozitoriumo paslaugų, nes jo funkcijas atskirai reglamentuoja Direktyvos 85/611 7 ir 14 straipsniai.

81. Griežtas valdymo bendrovės ir depozitoriumo funkcijų atskyrimas atitinka ypatingus Direktyvos 85/611 tikslus ir struktūrą [46]. II priede numatytos vieno iš šių subjektų, būtent valdymo bendrovės, funkcijos, tačiau depozitoriumo funkcijos neapibrėžiamos. O 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis, priešingai, neapibrėždamas pagal atskirus subjektus bendrai reglamentuoja investicinio fondo valdymą [47]. Todėl Šeštojoje direktyvoje numatyta „valdymo" sąvoka yra platesnė už Direktyvos 85/611 II priede esantį apibrėžimą ir iš principo neprieštarauja tam, kad ir depozitoriumo funkcijos būtų laikomos valdymu.

82. Tiesa, Britanijos vyriausybė teisingai pažymi, kad Direktyva 85/611 neapima tam tikrų investicinio fondo rūšių, kurioms taikomas 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis [48]. Tačiau ši aplinkybė neprieštarauja tam, kad, atsakant į klausimą, kurios veiklos sritys yra būdingos ir esminės investicinio fondo valdymui, būtų atsižvelgiama į Direktyvą 85/611, nes pagrindinėje byloje nagrinėjami fondai ir investicinės bendrovės patenka į Direktyvos 85/611 taikymo sritį.

— Tarpinė išvada

83. „Investicinio fondo valdymo" terminas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme apima ir pasłaugas, kurias vykdo ne pati valdymo įmonė. Ar tretiesiems asmenims perduota veiklos sritis šia prasme gali būti laikoma

46 — Žr. šios išvados 85 ir po jo einančius punktus.

47 — Žr. šios išvados 50 ir po jo einančius punktus.

48 — Direktyva 85/611, pavyzdžiui, netaikoma uždariems fondams ir fondams, kurie investuoja ne į vertybinius popierius.

valdymo veikla, nepriklauso nuo to, ar nagrinėjama veikla daro įtaką fondo investavimo politikai. Atleidimo nuo mokesčio sąlygas reikia aiškinti atsižvelgiant į tikslą – palengvinti smulkiesiems investuotojams investavimą į investicinius fondus ir šiai investavimo formai sudaryti tokias pat sąlygas kaip ir tiesioginiam investavimui į kitus vertybinius popierius. Aiškinant Šeštąją direktyvą galima atsižvelgti į Direktyvą 85/611; vis dėlto Direktyvos 85/611 II priede pateiktame valdymo funkcijų sąraše nėra išsamaus fondo valdymo apibrėžimo, kurį nepakeistą būtų galima pritaikyti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčiui. Priešingai, svarbiau atsižvelgti į tai, ar tretiesiems asmenims perduotos funkcijos sudaro atskirą grupę ir yra būdingos ir esminės investicinių fondų valdymui.

84. Remiantis šiais argumentais dabar reikia išnagrinėti, ar paslaugos, dėl kurių sprendimą turi priimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, gali būti laikomos su investicinio fondo valdymu susijusiomis neapmokestinamomis ūkinėmis operacijomis.

3. Dėl depozitoriumo veiklos kvalifikavimo

85. Šalia fondo ir jo valdytojo, depozitoriumą Komisija įvardija kaip trečiąjį teisinės struktūros, investiciniam fondui kuriamos Direktyva 85/611, ramstį [49]. Depozitoriumo funkcijas iš esmės sudaro investicinio fondo turto saugojimas ir valdymo bendrovės kontrolė. Jis privalo veikti vadovaudamasis vien tik investicinių vienetų savininkų interesais [50] ir jiems atsako už savo įsipareigojimų nevykdymą [51]. Siekiant apsaugoti investuotojus direktyvoje numatytas „keturių akių" principas.

86. Atsižvelgiant į šį kontekstą, *Abbey National* nurodo Direktyvos 2001/107 ketvirtąją konstatuojamąją dalį, kurioje numatytas „dviejų vadovų" principas („two-man management"). Iš to esą galima daryti išvadą, kad ir depozitoriumas dalyvauja valdyme. Vis dėlto *Abbey National* tai suprato neteisingai. Minėtoje konstatuojamojoje dalyje atsižvelgiama ne į funkcijų tarp valdymo bendrovės ir depozitoriumo padalijimą, o į Direktyvos 85/611 5a straipsnio 1 dalies b punkto nuostatą. Joje nustatyta, kad valdymo įmonės verslo klausimus turi spręsti mažiausiai du geros reputacijos ir turintys reikiamos patirties asmenys.

49 — 2004 m. kovo 30 d. Komisijos pranešimas KOM(2004) 207 (galutinis) Valstybių narių teisės aktai, reglamentuojantys KIAVPS depozitoriumus, ir galima raida, p. 2, 2 punktas.

50 — Direktyvos 85/611 10 straipsnio 2 dalis ir 17 straipsnio 2 dalis.

51 — Direktyvos 85/611 9 ir 16 straipsniai.

87. Direktyvoje 85/611 jokiu būdu nėra išsamiai reglamentuojama tai, kurias funkcijas apima saugojimo veikla [52]. Todėl apibrėžiant šias funkcijas didelis vaidmuo tenka nacionalinei teisei, kuri ypač gali numatyti, kad depozitoriumo funkcijos perduodamos bankui-saugotojui, tačiau atsakomybė paliekama depozitoriumui [53].

88. Toliau Direktyva 85/611 valstybėms narėms detalių privalomų reikalavimų dėl funkcijų tarp valdymo įmonės ir depozitoriumo padalijimo nenumato [54]. Pavyzdžiui, investicinių vienetų savininkų registrą pagal *CIS Sourcebook* turi tvarkyti patikėtinis (taigi depozitoriumas) [55], nors pagal Direktyvos 85/611 II priedo antros įtraukos e punktą ši funkcija priskiriama valdymo bendrovei.

89. Jau vien dėl šios priežasties pagrindinėje byloje nagrinėjamos depozitoriumo veiklos galutinį klasifikavimą turi atlikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į jam išdėstytas faktines ir teisines aplinkybes, gali tik pateikti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto „valdymo" termino išaiškinimą.

90. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus kriterijus reikia pažymėti, kad depozitoriumo veikla sudaro atskirą grupę. Tokią išvadą galima daryti vien remiantis tuo, kad Direktyvoje 85/611 jai numatytas atskiras nuo valdymo įmonės funkcijų vaidmuo.

91. Ši veikla taip pat yra esminė investicinio fondo valdymui. Investavimas į investicinius fondus susijęs su investuotojų rizika, kad fondui patikėtas jų kapitalas bus netinkamai panaudotas arba net išeikvotas. Patys investuotojai praktiškai neturi galimybių kontroliuoti fondo valdytojo veiklos. Todėl saugojimo veiklos išskyrimas iš kitų fondo valdymo funkcijų yra ypač svarbus užtikrinant saugumą, kartu ir šios kapitalo investavimo formos patrauklumą. Didelis indėlis tenka taip pat kitoms kontrolės funkcijoms, kurias depozitoriumas vykdo valdymo įmonės atžvilgiu.

92. Paprastai depozitoriumo veikla neturi tiesioginio poveikio investicijų portfeliui ar

52 — Žr. Komisijos pranešimo (nurodyto 49 išnašoje), p. 3, 2.2 dalį ir p. 8, 4.3.2 dalį. Tačiau Komisija mano, kad reikalingas tolesnis teisės suderinimas, ir pranešimo II priedo 3 dalyje siūlo į Direktyvą 85/611 įtraukti depozitoriumo funkcijų sąrašą.

53 — Žr. Direktyvos 85/611 7 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 2 dalį.

54 — Žr. Komisijos pranešimo (nurodyto 49 išnašoje) II priedo 4.3 dalyje pateiktą lentelės formos apžvalgą.

55 — Žr. šios išvados 18 punkto 7 dalį.

kitokiems fondo finansiniams santykiams. Tokia įtaka galima tik tada, kai, priimant sprendimus, kurie prieštarauja įstatymų ar sutarčių arba įstatų nuostatoms, įsikiša depozitoriumas ir juos pataiso. Tačiau, kaip jau buvo konstatuota, nėra prasmės šį atleidimo nuo mokesčio kriterijų, sukurtą 3 ir 5 papunkčio kontekste, perkelti ir taikyti nagrinėjamam investicinio fondo valdymo atleidimui nuo mokesčio [56].

93. Galiausiai depozitoriumo veikla taip pat yra būdinga investicinio fondo valdymui. Jos negalima lyginti, pavyzdžiui, su auditoriaus funkcijomis, kuris tik praėjus dideliam laiko tarpui po įvykio atlieka balanso patikrinimą. Priešingai, depozitoriumas, kuris vykdo kontrolės funkcijas, aktyviai dalyvauja kasdienėje fondo veikloje.

94. Veikla neapsiriboja vien tik vertybinių popierių saugojimu technine prasme, kurią vykdo ir bankai-saugotojai. Vien tik saugojimo funkcija pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį yra apmokestinama PVM. Jei depozitoriumo funkcija iš esmės būtų identiška banko-saugotojo funkcijai, tačiau tam tikroms paslaugoms vis dėlto būtų taikomas 6 papunktyje numatytas atleidimas nuo mokesčio, – tada investavimo į investicinius fondus padėtis, palyginti su investavimu į kitus vertybinius popierius, taptų privilegijuota.

95. Vis dėlto būtent šį vien techninio pobūdžio saugojimą pagrindinės bylos suinteresuotosios šalys – depozitoriumai – perdavė tretiesiems asmenims. Šių funkcijų vertinimas PVM požiūriu neginčijamas. Tačiau tai nereiškia, kad techninio pobūdžio saugojimas nėra depozitoriumui būdinga funkcija. Net tada, kai depozitoriumas šią funkciją perduoda tretiesiems asmenims, jis toliau atsako investuotojams už tinkamai vykdomą saugojimą ir galimas saugojimo klaidas. Depozitoriumo veiklos esmė, kartu jos vertinimas mokesčių požiūriu, negali pasikeisti vien todėl, kad jo esminės funkcijos, priežiūrą paliekant depozitoriumui, perduodamos vykdyti tretiesiems asmenims, šiuo atveju – vadinamiesiems globaliai dirbantiems bankams-saugotojams. Šiame kontekste nėra svarbu ir tai, kad šie globaliai dirbantys bankai-saugotojai užmokestį akivaizdžiai gauna iš valdymo bendrovės, o ne iš depozitoriumo, kurio kontroliuojami jie vykdo veiklą.

96. Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar saugojimui technine prasme

56 — Žr. šio spendimo 63 ir po jo einančius punktus.

tenka pagrindinė dalis visų depozitoriumo funkcijų, kurias nacionalinės teisės aktai paprastai numato depozitoriumui. Jei taip, tada visa depozitoriumo veikla būtų apmokestinama PVM, nes kitoms jo funkcijoms, kaip papildomoms, būtų taikomas pagrindinės funkcijos kvalifikavimas.

97. Vis dėlto atsižvelgiant į plačias kontrolės funkcijas, kurios *CIS Sourcebook* priskiriamos depozitoriumui, atrodytų, greičiau neįtikėtina, kad šios funkcijos laikomos tik papildomomis ir nustumiamos į antrą planą, palyginti su saugojimu technine prasme. Be to, saugojimą technine prasme galima nesunkiai perduoti tretiesiems asmenims, o tai būtų praktiškai neįmanoma, jei saugojimas būtų pagrindinė depozitoriumo veiklos funkcija.

4. Dėl tretiesiems asmenims perduotų administracinių funkcijų kvalifikavimo

98. *Inscape* perduotas *BNYE* ir (ar) *BNY* funkcijas „valdymo" terminas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme apima tada, kai jos sudaro atskirą grupę ir yra būdingos ir esminės investicinių fondų valdymui. Kiek tai apima pagrindinės bylos aplinkybės, galiausiai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

99. Kad nagrinėjamu atveju paslaugos sudaro atskirą grupę, liudija ta aplinkybė, kad *BNYE* ir (ar) *BNY* perėmė vykdyti ne tik atskiras papildomas funkcijas, bet tam tikra prasme visą jų kompleksą, o tai rodo ir perduotų funkcijų aprašymas, pateiktas šios išvados 24 punkte. Perduotos funkcijos sudaro esminę dalį veiklos sričių, išvardytų Direktyvos 85/611 II priede kaip valdymo funkcijos. *BNYE* ir (ar) *BNY* ypač atsako už investicinių vienetų vertės apskaičiavimą ir mokėjimų vykdymą. Be to, ji perima ir pagrindines atskaitomybės funkcijas bei ataskaitų rengimą.

100. Kai kurios iš perduotų funkcijų, vertinamos atskirai, gal ir nebūti savarankiško pobūdžio. Todėl vien tik tam tikros funkcijos paminėjimas Direktyvos 85/611 II priede nėra pakankama sąlyga, kad jai būtų taikomas atleidimas nuo PVM. Vis dėlto savaran-

kiškumo sąlyga įvykdoma tada, kai tretieji asmenys perima vykdyti paslaugų visumą, kuri sudaro esminę visų fondo valdymo funkcijų dalį.

101. Apie savarankiškumą šiuo atveju byloja ne tik perduotų funkcijų kiekis, bet ir perduotų veiklos sričių vidinis ryšys. Pavyzdžiui, vertės apskaičiavimas yra svarbus rengiant finansinius dokumentus ir ataskaitas.

102. Toliau keletas aplinkybių rodo, kad *BNYE* ir (ar) *BNY* perduotos funkcijos savo visuma yra būdingos ir esminės investicinių fondų valdymui. Investicinis fondas iš esmės yra vertybinių popierių kasa, kurios sudėtis gali kisti taip pat, kaip ir joje esančių vertybinių popierių vertė. Todėl investicinių vienetų vertė šioje kasoje nuolat svyruoja. Norint prekiauti investicinio fondo investiciniais vienetais, būtina mažais laiko tarpais perskaičiuoti jų vertę. Apskaičiuojant vertę į pajamas iš palūkanų ir dividendų atsižvelgiama kaip į vertę didinantį faktorių, o į valdymo sąnaudas – kaip į vertę mažinantį faktorių. Su vertės apskaičiavimu glaudžiai susijęs ir tam tikrų užrašų tvarkymas, kurie reikalingi atsiskaitant esamiems (ir potenciaIiems) investicinių vienetų savininkams bei priežiūros organams. Būdingos ir esminės yra ir veiklos sritys, susijusios su pavaldžių fondų steigimu ir valdymu.

103. Tačiau kai kurios iš perduotų funkcijų gali būti esminės, bet ne tokios būdingos investicinio fondo valdymui, pavyzdžiui, susijusios su mokėjimais funkcijos. Aplinkybė, kad tam tikras elementas yra būtinas siekiant ūkinės operacijos atleidimo nuo mokesčio, neleidžia daryti išvados, jog šis paslaugų elementas yra atleidžiamas nuo mokesčio [57].

104. Tačiau *BNYE* ir (ar) *BNY* (visos) veiklos kvalifikavimui kaip veiklos, kuri atleidžiama nuo mokesčio Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme, neprieštarauja tai, kad kai kurios funkcijos nėra būdingos investicinio fondo valdymui. Priešingai, daug svarbiau tai, kad trečiųjų asmenų suteiktos paslaugos vertinamos kaip atskira grupė ir yra būdingos ir esminės investicinio fondo valdymui. Būtent daugelio mažiau ar daugiau būdingų ūkinių operacijų visuma ir yra būdinga investicinio fondo valdymui.

57 — Sprendimas *CSC* (minėtas 31 išnašoje, 32 punktas).

V — Išvada

105. Siūlau taip atsakyti į *VAT* ir *Duties Tribunal* Teisingumo Teismui pateiktus prejudicinius klausimus.

1. „Valdymo" sąvoka, numatyta 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, Bendrijos teisėje turi savarankišką reikšmę, kurios turinio valstybės narės negali keisti.

2. Paslaugos, kurias depozitoriumas Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo 7 ir 14 straipsnių prasme teikia kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį, neapmokestinamos PVM:

   — jei jos sudaro atskirą grupę ir yra būdingos ir esminės investicinio fondo ar investicinės bendrovės valdymui ir

— jei šių paslaugų pagrindą sudaro ne saugojimo ir valdymo veikla Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunkčio prasme.

3. Paslaugos, kurias kaip administracinio fondo valdymo paslaugas teikia trečiasis asmuo kaip valdytojas, pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį yra neapmokestinamos PVM, jei jos sudaro atskirą grupę ir yra būdingos ir esminės investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymui.